

Možno preto síce uznať platnosť bonu, znejúceho na majiteľa a možno tiež uznať, že prevod nároku z takéhoto bonu uskutočňuje sa prostým odovzdaním papieru. Treba však trvať na tom, že prevod papieru je vo svojich účinkoch prostou cessiou, že jeho majiteľ nie je sprostý povinnosti, aby dokázal právny dôvod platebného sľubu a trpel aj také námietky, ktoré plynú z pomeru dlžníka k prvému nabyvateľovi bonu.

V spornom prípade — o ktorý tu ide — odvolací súd osvojil si súdom prvostupňovým zistenú (dovolaním nenapadnutú) skutočnosť, že žalovaný vystavil rečený bon a odovzdal ho právnenému predchodcovi žalobníka: M. F-ovi po prijatí nim učinenej nabídky, dľa ktorej žalovaný priplatí na kúpnu cenu nim od M. F-sa kúpeného vína 6600 K (na túto sumu bol bon vystavený), na čo mu M. F. víno vydá. Vystavenie a odovzдание bonu nestalo sa teda bez právneho dôvodu a právne stanovisko odvolacieho súdu po tej stránke, že pri vystavení sporného bonu (pri prevzatí záväzku, o ktorom bon svedčí) nebolo takého nátlaku, ktorý by v smysle materiálneho práva bezúčinnosť rečeného bonu privedil — dovolací súd uznal za správne.

(Rozhodnutie zo 4. IV. 1923, č. Rv. III. 47/22.)

Dr. Štefan Benko:

Prehľad slovenskej časti rozhodnutí Najvyššieho Správneho Súdu Československej Republiky z roku 1923.

I.

Rozpustenie spolku.

(Nález N. Spr. S. zo dňa 19. apríla 1923 č. 4817/923.)

Pokiaľ sťažnosť tvrdí, že nariadenia býv. uhorského ministerstva vnútra č. 1394/1873 a 1508/1875 nemôžu byť zdrojom práva so zreteľom k ustanoveniu § 113. ústavnej listiny, uvážil N. Spr. Súd, že citovaný predpis ústavnej listiny nezbavil všeobecnej pôsobnosti a účinnosti predpisy prv platné na území slovenskom vo veciach spolkových, ale že v citovanom § 113. možno badať len derogáciu čiastočnú, totiž ohľadom iných ešte dôvodov, z ktorých by tieto predpisy rozpustenie spolku pripustily, ktoré však do rámca § 113. ústavnej listiny zaradiť není možné; a hlavne není možné vidieť nezákonnosť v tom, keď úrad činnosť smerujúcu k protištátnym záujmom postavil na úroveň činnosti protištátnej po rozumu nariadenia uhorského ministerstva č. 1508/1875 a neshľadali, že použitie tohoto dôvodu bolo naďalej vylúčené ustanovením § 113. ústavnej listiny, pripúšťajúcim rozpustenie spolku pre činnosť porušujúcu verejný pokoj a poriadok.

II. Sťažujúci si spolok je spolkom nepolitickým, ktorého cieľom bolo jedine podporovať hospodárske zájmy členov a k jehož činnosti podľa stanov riešenie politických otázok nepatrilo.

Jestli ale vzdor tomu vystúpil činne v otázke delimitačnej, zasiahol tým do verejného života politického spôsobom presahujúcim medze vytknuté stanovami pre obor jeho pôsobnosti a prekročil hranice svojho oprávnenia.

III. Pokiaľ sťažnosť namieta, že rozpusteniu spolku nepredchádzala jeho suspensia, stačí poukázať k tomu, že z ustanovenia, dľa ktorého úrad môže ešte pred prevedením šetrenia činnosť spolku ihneď suspendovať, není možné odvodzovať, že táto suspensia nútno vždy musí byť vyslovená.

II.

Zabranie miestnosti pre štátnych zamestnancov.

(Nález zo dňa 17. apríla 1923 č. 6418/923.)

I. Ministrovi Československej Republiky s plnou mocou pre správu Slovenska (vládnemu referátu pre verejné práce) prislúcha na Slovensku judikovať o opravných prostriedkoch dľa zákona o zaberaní budov zo dňa 11. júna 1919 č. 332. Sb. z. a n. doplneného zákonom zo dňa 19. marca 1920 č. 180, a prislúcha mu tiež podľa zákona zo dňa 12. augusta 1921 č. 304.

II. Dľa § 1. zákona zo dňa 12. augusta 1921 č. 304. Sb. z. a n. je zaberanie jednotlivých miestností prípustné aj pre účely obytné, pokiaľ to žiada verejný zájem a pokiaľ není vhodných miestností.

Je zaiste vo verejnom zájme, aby štátny úradník mal v mieste svojej pôsobnosti vhodný rodinný byt.

Otázka, sú-li miestnosti, ktorých štátny zamestnanec v mieste svojej pôsobnosti už užíva, vhodné — čili nie, je otázkou skutkovou. Totiž zodpovedanie tejto otázky treba posudzovať so stanoviska § 6. odst. 2. zákona o správnom súde.

III. Nárok na byt, keďže by sa aj zakladal na perfektnnej smluve nájemnej, není prekážkou zabrania miestnosti v smysle § 1. odst. 1. zákona č. 304/921, ponač ani skutočné užívanie zabraných miestností, jako to z ustanovenia § 2. citov. zákona na javo vychádza, nestojí v ceste zabraneniu miestnosti. Užívateľ miestnosti má dľa cit. § 2-ho len nárok na pridelenie náhradnej miestnosti a tento nárok môže uplatniť len nájomca bytu.

III.

Zbavenie úradu verejného notára.

(Nález zo dňa 19. apríla 1923, č. 6198/923.)

I. Ustanovenie hlavy IV. zák. čl. XXXV. 1874 (§§ 33.—47.), ktoré jedná o ztrate úradu verejného notára, bolo dočasne zmenené ustanovením § 1. zákona zo dňa 12. augusta 1921, č. 305. Sb. z. a n.

Podľa § 1. zákona č. 305 z roku 1921 môže minister spravodlnosti do jedného roku od účinnosti tohoto zákona — ktorá nastala dňom 6. sept. 1921 — zbaviť úradu verejných notárov, ktorí nie sú spôsobilí vykonávať úrad československého verejného notára.

II. Podľa § 2. zák. čl. XXXV. 1874 v znení doplnenom § 1. zák. čl. VII. 1886. je jednou zo zákonných podmienok pre ustanovenie verejným notárom úplná znalosť štátneho úradného jazyka. Vzhľadom však k ustanoveniu § 1. zákona zo dňa 29. februára 1920 č. 122. Sb. z. a n. je teraz štátnym jazykom, jehož znalosť je podľa citovaného zákona z roku 1874. a 1886. podmienkou ustanovenia verejným notárom:

jazyk český a slovenský.

Pokladá-li teda žalovaný úrad sťažovateľa za nespôsobilého k výkonu úradu verejného notára preto, že uňho není splnená podmienka, ktorú zákon predpisuje k ustanoveniu verejným notárom, totiž náležitá znalosť jazyka štátneho — československého — a z tohože dôvodu zbavil sťažovateľa na základe § 1. zák. č. 305 z r. 1921 úradu verejného notára: nemôže sa v jeho výroku badať nezákonnosť.

III. Podľa citovaných predpisov zák. čl. XXXV. 1874. a VII. 1886. vyhľadáva sa u každého verejného notára bez výnimky znalosť jazyka štátneho, teda dnes jazyka československého, bez ohľadu na jazykové pomery jeho obvodu.

IV.

Služobný pomer na výplata pôžitkov štátnych úradníkov na Slovensku.

(Nález Najv. Spr. Súdu zo dňa 30. apríla 1923, č. 7030/923.)

Podľa § 7. služobnej pragmatiky (zákon zo dňa 25. jan. 1914 č. 15. r. z.) začína služobný pomer štátneho úradníka k štátu dňom, keď bol doručený menovací dekret, výnimajúc, že by v dekrete tom bol výslovne ustanovený iný deň.

Sťažovateľ bol menovaný štátnym úradníkom dekretom ministerstva vnútra zo dňa 31. júla 1919; v tomto dekrete není vôbec zmienky o tom, od ktorého dňa bol sťažovateľ menovaný štátnym úradníkom.

Tento dekret bol sťažovateľovi doručený len dňa 12. marca 1921 — teda jeho služobný pomer jako štátneho úradníka — vznikol len týmto dňom. Na tom nemení nič okolnosť, že sťažovateľ bol úradníkom menovaný už výnosom ministra s plnou mocou pre správu Slovenska č. 198/1919 — doručeným mu dňa 11. januára 1919 — ponevác tento výnos neobsahuje vôbec výroku o tom, že sťažovateľ bol týmto výnosom menovaný štátnym úradníkom; naopak ide z výnosu tohoto zrejme na javo, že sťažovateľ bol ním dočasne potvrdený vo svojej dosavádnej hodnosti, t. j. hodnosti hlavného slúžneho, tedy úradníka župného.

Neschválenie spolkových stanov a rozpustenie spolku.

(Nález zo dňa 18. mája 1923 č. 8417/923.)

I. Norma — vyslovená v b. II.) prílohy k nariadeniu býv. uhorského ministerstva vnútra č. 1508 ex 1875 stanoví, že spolky — s cieľom podstatne rozdielnym — nemôžu sa založiť pod jedným názvom a spoločnými stanovami; preto musia sa založiť so zvláštnymi stanovami spolky politické, humanitné, výdelkové, vzdelávateľské a hospodárske.

Žalovaný úrad zmieňuje sa v napadnutom rozhodnutí celkom v š e o b e c n e o rôznych cieľoch odporujúcich citovanému nariadeniu, bez toho, že by však naznačil, ktoré jednotlivé účele spolku, vytknuté vo zmienených stanovách, pokladal za takého rázu, že pojať ich do jedných stanov je v smysle tej normy neprípustným. Žalovaný úrad teda svoj výrok neodôvodnil s o n o u j a s n o s ť o u, ktorá je potrebná, aby strana mohla sa proti nemu brániť a aby N. Spr. Súd mohol tento výrok preskúmať; trpí teda napadnuté rozhodnutie už po tej stránke podstatnou vadou v smysle § 6. odst. 2. zákona o správnom súde.

II. Žalovaný úrad odôvodňuje odoprenie schválenia spolkových stanov aj tým, že skutočná činnosť spolkom posiaľ prevádzaná — odporuje záujmom štátu a spolkovým stanovám, a že je aj obava, že v budúcnosti tomu tak bude.

To ovšem nemôže byť predmetom úvah žalovaného úradu pri riešení otázky, má-li, či nemá-li schváliť predložené stanov y; keďže žalovaný úrad má sa obmedziť jedine na skúmanie toho, či cieľ stanovami vytknutý, a ich obsah odporuje záujmom štátu alebo verejným záujmom a nemá skúmať to, čo mimo stanov y s p a d á.

Preto ukazuje sa tento dôvod nezákonným.

III. Žalovaný úrad opiera svoj výrok o rozpustení spolku o to, že výrok o rozpustení spolku je nutným dôsledkom neschválenia stanov.

V tomto smere vychádza N. Spr. S. z tejto úvahy: Podľa odst. 2. § 113. ústavnej listiny môže byť spolok rozpustený jedine, keď jeho činnosťou bol porušený trestný zákon alebo verejný pokoj a poriadok.

Pokiaľ teda žalovaný úrad rozpustenie spolku vyslovil preto, že spolok nemá dnes schválených stanov, tento dôvod nemôže sa pokladať za zákonný, pretože zo znenia citovaného ustanovenia ústavnej listiny ide zrejme na javo, že nemôže byť dôvodom k rozpusteniu spolku samá tá okolnosť, že stanov y spolku — p o p r á v e už existujúceho — p r i r e v í z i i stanov — úradne prevedenej — neboly schválené.

IV. Žalovaný úrad pri rozpustení spolku však vychádzal zrejme z toho, že činnosť spolku smerovala proti záujmom štátu, teda smero-

vala k porušovaniu trestného zákona a verejného pokoja a poriadku. V čom však vidí žalovaný úrad túto protištátnu činnosť spolku, o tom v napadnutom rozhodnutí není zmienky, čím ovšem zase je obťažaná obrana sťažujúceho sa spolku a znemožnené je aj preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia Najv. Spr. Súdom, a preto je výrok žalovaného úradu podstatne vadným.

VI.

Nabývanie domovskej príslušnosti za podmienok §§ 10. a 11. z. čl. XXII. 1886.

(Nález zo dňa 27. apríla 1923. č. 6898/923.)

Podľa § 10. z. čl. XXII. 1886. má sa považovať za príslušníka obce ten, kto v nej 4 roky nepretržite býva a k jej bremenám prispieva — nehľadiac k ďalším tam stanoveným podmienkam.

Sťažovateľ dovoľáva sa § 138, z. čl. XXII. 1886, dľa ktorého sú dôstojníci oslobodení od platenia obecných daní zo svojho platu.

Z toho ustanovenia nemôže sa odvádzať, že by sťažovateľ splnil podmienku prispievania v § 10. stanovenú, pretože zákon nečiní v tom ohľade žiadne výnimky na prospech štátnych osôb, ani na prospech osôb oslobodených od platenia obecných daní.

Pre tento náhľad hovorí tiež ustanovenie § 11., že môže sa do obecného sväzu prijať aj behom tejto 4-ročnej lehoty ten, kto o to žiada a sa v obci v smysle § 9. usadil; a že sa nemôže toto prijatie odoprieť, bydlil-li usadený v obci 2 roky, a platil-li po túto dobu obecné dane a není-li takých, prispieval-li k iným verejným bremenám.

Z toho, že zákonodarca v § 11. vyslovil, že priznanie domovskej príslušnosti není síce v tomto prípade podmienené bezvýhradným platením obecných daní, že však je predsa aspoň podmienené prispievaním k iným verejným ťarchám, a ďalej z toho, že sa v § 138. nehovorí o oslobodení od iných obecných alebo verejných ťarch, ale len od obecnej dane z platu, je zrejmé, že zákon chcel priznať domovskú príslušnosť len tomu, kto k obecným ťarchám skutočne prispieval.

VII.

Odoprenie výčapnej licencie.

(Nález zo dňa 19. januára 1923. č. 672. a zo dňa 17. mája 1923. č. 7448/1923.)

Ani z §§ 11. a 14. zákona zo dňa 10. dec. 1918, č. 64. Sb. z. a n., ani z výnosu ministra s plnou mocou pre správu Slovenska zo dňa 11. augusta 1919, č. 6810. pres. (uverejnenom pod č. 131/1919 v »Úradných Novinách«) nemôže sa odvodzovať nejaký nárok dosavádných ma-

jiteľov licencií výčapných, aby im byly licence vôbec, alebo aspoň za istých podmienok ponechané alebo znova udelené.

Neni-li však takého nároku, nemôže dosavádny majiteľ licence tvrdiť, že odoprením licence bolo porušené jeho subjektívne právo.

VIII.

Ztrata čl. štátneho občianstva a domovskej príslušnosti podľa § 30. zák. čl. L. 1879.

(Nález N. Spr. S. zo dňa 2. mája 1923. č. 7496/923 a zo dňa 27. apríla 1922. č. 4866/1922.)

V smysle § 30. zák. čl. L. 1879. môže úrad uvedený § 11. tohoto zákonného článku vysloviť ztratu štátneho občianstva tých štátnych občanov, majúcich domovskú príslušnosť na území, nachádzajúcim sa pod jeho správou, ktorí bez jeho dovolenia vstúpia do služby iného štátu, jestliže nevystúpia k jeho výzve zo služby tej, v lehote im uloženej.

Najv. Spr. Súd vyslovil v nálezu zo dňa 27. apríla 1922. č. 4866./922 právny názor, že výrok úradu o ztrate štátneho občianstva podľa § 30. zákona čl. L. 1879, neodporuje zákonu, ani keď nepredchádzala výzva v tom ustanovení uvedená — ide-li o dobu, v ktorej bola Československá republika v nepriateľskom stave so štátom, do ktorého služby tunajší štátny občan vstúpil.

IX.

Poplatok za prijatie do sväzu obce.

(Nález zo dňa 18. apríla 1923. č. 17908/1922.)

Jestliže sťažovateľ domáha sa o uznanie domovskej príslušnosti na základe §-u z. čl. XXII. 1886; a jestli sa spokojil s výrokom úradu, vynesenom na základe cit. z. čl. v príčine svojej príslušnosti, vtedy nemôže vytýkať, že úrad pri vymeraní poplatku vzal tento výrok svoj za základ a že vychádzajúc z predpokladu, že sťažovateľ nabyť príslušnosti na základe § 10. z. čl. XXII. 1886., vymeral mu tiež poplatok dľa § 14. tohoto zákona.

Námietka sťažovateľova, ktorou odvodzuje, že dľa § 9. zákona z 5. dec. 1896. č. 222. r. z. nemohol sa mu poplatok prepísať, je bez podstatná, pretože sťažovateľ dľa tohoto zákona príslušnosti nenabudol.

X.

Prenájem obecného poľovného práva.

(Nález zo dňa 8. mája 1923. č. 7821/923.)

I. Sťažnosť namieta, že poľovné právo je súkromým majetkom obce, ktoré treba posudzovať inakšie, než ostatný obecný majetok, a že

teda župný úrad nemal dôvodov odoprieť schválenie dražby, a to tým menej, pretože nikto z občanov si nesťažoval a obec je s prenájomom spokojná.

Námietka táto je bezdôvodná, pokiaľ zo znenia 1. a 2. odst. § 3., hlavne ale z porovnania s § 2. zák. čl. XX. 1883 ide jasne na javo, že realizácia poľovného práva je záležitosťou obecnou, patriacou obci ako sväzu verejného práva, a síce podľa predpisov o obecnom majetku; a pretože ďalej § 120. zák. čl. XXII. 1886, ktorý tu podľa § 3. zák. čl. XX. 1883. a § 166. zák. čl. XXII. 1886. prichádza v úvahu, neobmedzuje schvaľovacie právo žalovaného úradu len na tie prípady, keď proti dražbe podané sú námietky, ale poskytuje žalovanému úradu právo rozhodovať o schválení zmluvy aj v obci. Prislúcha zaiste žalovanému úradu právo a povinnosť skúmať prenájem poľovného práva nielen ohľadom formálnej správnosti celého postupu využitia poľovky, ale aj vo všetkých oných smeroch, ktoré poľovný zákon vytýčuje ohľadom racionálneho prevádzania poľovky, ochrany záujmov zemeľských a výhodnosti pre obec.

Bol teda žalovaný úrad oprávnený aj z moci úradnej a bez priameho podnetu so strany obce alebo iných legitimovaných interesentov zákonnosť prevedeného prenájmu skúmať.

II. Dľa § 3. z. čl. XX. 1883, je prenájom obecného poľovného práva pre obce záväzným len vtedy, keď bol županom schválený. Toto schvaľovacie právo župana nie je zákonom na žiadnu lehotu viazané.

Dokiaľ sa prenájom poľovného práva takého schválenia nedostalo, nemôže sa pokladať za právoplatné.

XI.

Odoprenie schválenia stanov.

(Rozhodnutie Najvyššieho Spr. Súdu zo dňa 31. marca 1923. č. 5286/923.)

Sťažnosť do rozhodnutia ministra s plnou mocou pre správu Slovenska č. 26517/1921, podo schválenia stanov spolku sa zamieťa, jako bezdôvodná.

Z dôvodov :

Napadnutým rozhodnutím vrátil žalovaný úrad ku schváleniu mu predložené stanovы sťažujúceho si spolku a prehlásil, že ich neberie na vedomie z toho dôvodu, že osoby spolok tvoriace neposkytujú istoty, že by činnosť spolku pohybovala sa v rámci stanov a nebola protištátnou.

Podľa § 18. odst. 1. zákona o správnom súde treba v písomnej sťažnosti k Najvyššiemu Správnomu súdu zovrubne označiť rozhodnutie alebo opatrenie, proti ktorému sťažnosť smeruje, jako i jednotlivé body

sťažnosti, t. j. už v písomnej sťažnosti treba tieto sťažnostné body presne formulovať a odôvodniť.

Prítomná sťažnosť obracia sa proti výroku napadnutého rozhodnutia, že osoby spolok tvoriace neposkytujú istoty, že by činnosť spolku pohybovala sa v rámci stanov a nebola protištátnou. Sťažnosť vytýka napadnutému rozhodnutiu síce nezákonnosť, námietku túto však nijako neformuluje, ani neodôvodňuje, lebo to, čím sa jedine zabýva, t. j. popieraním správnosti úsudku žalovaného úradu o spoľahlivosti členov spolok tvoriacich, nemožno uznať za vymedzenie a odôvodnenie námietky nezákonnosti, ktoré by vyžadovalo uvedenia normy, ktorá bola dľa názoru sťažnosti porušená a odôvodnenia, v čom porušenie toto spočíva.

XII.

Aby na Slovensku nejaké jednanie mohlo byť administratívnymi úradmi trestané, nestačí púhy zákaz, ale je nutnou podmienkou, aby prestúpenie toho-ktorého zákazu bolo prehlásené za trestný čin; tento zákaz musí byť spojený s trestnou sankciou a musí byť stanovené, že administratívne úrady ku trestnému súdnictvu o jednotlivých činoch sú príslušné.

(Rozhodnutie Najv. Spr. Súdu zo dňa 29. marca 1923. č. 6953/922.)

Z dôvodov:

Podľa § 1. zák. čl. XL. z r. 1879 priestupkom je taký čin, ktorý za priestupok prehlasuje buď zákon, buď ministerské nariadenie (pri podmienkach §§ 7. až 9. tohože zákona) alebo štatúty tam bližšie označené. Podľa § 2. uh. pol. tr. poriadku (nariadenie býv. uh. ministra vnútra a spravdnosti č. 65.000/09) náleží do oboru príslušnosti správnych úradov — jako policajných trestných súdov — priestupky uvedené v 1. a 2. bode § 19. zák. čl. XXXIV z r. 1897, potom priestupky, ktoré iné zákony odkazujú právomoci úradov správnych, prestupky stanovené v ministerských nariadeniach, pokiaľ nie sú výslovne prikázané právomoci okresných súdov a konečne priestupky stanovené v municipálnych alebo mestských štatútoch.

Podľa § 111. ústavnej listiny zo dňa 29. února (febr.) 1920 č. 121. Sb. z. a n. slobodno trestami vyhrážať a ich ukladať len na základe zákona.

Prítomnou sťažnosťou napadnuté rozsudky všetkých troch inštancií opierajú sa len o § 11. zákona zo dňa 10. prosinca (decembra) 1918. č. 64. Sb. z. a n., prípadne o § 21. zák. čl. XL. z r. 1879. V § 11. cit. zákona je však len vyslovené, že výčap liehových nápojov mimo piva a vína sa na Slovensku dočasne zakazuje. Zákon ten teda nekvalifikuje prestúpenie zákazu toho jako prestupok, neobsahuje trestnej sankcie a tým menej obsahuje výrok o príslušnosti správneho úradu jako policajného trestného súdu ku stíhaniu činov zákazu tomu sa pričítacích.

Pokiaľ ide o § 21. zák. čl. XL. z r. 1879, stanoví predpis ten len, kedy možno na miesto zamknutia uložiť peňažitú pokutu na jednotlivé činy za prestupok prehlásené, či už zákonom, či inou normou, predpokladá teda, že čin bol už za priestupok prehlásený a že tým vyslovená bola trestná sankcia.

Výrok žalovaného úradu nenachodí teda v týchto predpisoch vôbec opory; iných predpisov však sa nedovoľáva a nie sú také predpisy tiež platne vyhlásené, prečo bolo treba napadnuté rozhodnutie zrušiť dľa § 7. zák. o správnom súde.

Pokiaľ sa žalovaný úrad dovoľáva svojho nariadenia zo dňa 28. prosinca (decembra) 1919 č. 1350/377 pres. ex. 1919, stačí poukázať na skutočnosť, že predpis ten nebol náležite vyhlásený.

XIII.

Nárok na ustanovenie alebo penzionovanie podľa zákona zo dňa 15. apríla z roku 1920 č. 269 Sb. z. a n. mohli úradníci bývalých štátnych úradov a ústavov (§ 8.) uhorských zachovať jedine presným splnením podmienky v 1. odst. §-u 4. citovaného zákona, nie však spôsobom iným.

(Rozhodnutie Najvyššieho Spr. Súdu zo dňa 22. marca 1923 č. 4729/923.)

Z dôvodov:

Zákon z 15. dubna (apríla) 1920 č. 269 Sb. z. a n. upravujúc pomer úradníkov a sriadencov u štátnych úradov a ústavov bývalého štátu uhorského na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi, pripustil, aby rešpektované boli nároky z dosavadného úradného postavenia im vyplývajúce a to v tej forme, že alebo môžu byť v dosavadnom svojom postavení trvale ustanovení, alebo že môžu byť daní na odpočinok so zaopatrovacími pôžitkami vymeranými podľa zákonov uhorských platných dňa 28. ríjna (októbra) 1918. Rešpektovanie právnej pozície predtým získanej spôsobom označeným viazal však zákon na podmienku v §-e 4. odst. 1. určite a jasne formulovanú, totiž, aby v stanovenej lehote podali u ministra splnomocneného pre správu Slovenska žiadosť za svoje ustanovenie. Právny účinok nesplnenia tejto podmienky je stejne určite a jasne vyslovený v §-e 5. tohože zákona, ktorý vraví, že o tých, ktorí v stanovenej lehote žiadosť o svoje ustanovenie nepodali, má sa za to, že sa uplynutím lehoty dobrovoľne a bez jakýchkoľvek nárokov vzdávajú svojho miesta.

Je nesporné, lebo sťažovateľ to nezapiera, že u ministra pre správu Slovenska žiadosť v smysle §-u 4. cit. zákona vôbec nepodal.

Týmto zistením je však daný predpoklad pre použitie predpisu §-u 5. na sťažovateľa. Okolností, ktorých sa sťažovateľ dovoľáva, že onoho zákona neznal a že podal v stanovenej lehote inú žiadosť u iného úradu, sú zcela irre-

levantné. Lebo účinnosť zákona nie je závislá na tom, či každý jednotlivec, na ktorého sa platnosť zákona vzťahuje, o ňom má vedomosť.

XIV.

Nepreložitelnosť pomenovania mesta »Bratislavy«.

Sťažnosť spolku »Liedertafel« v Bratislave do rozhodnutia ministra s plnou mocou pre správu Slovenska č. 12697/922. pre neschválenie stanov sa zamieňa, jako bezdôvodná.

(Rozhodnutie Najvyššieho Spr. Súdu zo dňa 14. apríla 1923 č. 2573/923.)

Z dôvodov :

Sťažnosť celú proti bodu 1. výnosu min. s plnou mocou, v ktorom spolk bol vyzvaný, aby opravil stanovy v tom smysle, že meno Bratislava je nepreložitelné ; chápanie to tak, že tým sa označuje podržanie dosavadného pomenovania spolku : »Pressburger Liedertafel« jako neprípustné ; že význam rozhodnutia takto bol aj správne poňatý, priznáva aj odvodný spis.

V tomto smere vytýka sťažnosť, že podľa ustanovenia zákona zo dňa 14. apríla 1920 č. 266. Sb. z. a n. náleží ministerstvu vnútra, aby pre každé mesto ustanovil úradné meno, ktoré má byť vedené v patrnosti vo zvláštnej matrike a ktoré má byť v úradnom sozname miest uvedené vo všeobecnej známosti.

Ponevác tento soznam dosiaľ nebol vydaný, neobstojí po práve ani miestne pomenovanie »Bratislava«.

Krome toho pripúšťa článok 2. nariadenia zo dňa 25. septembra 1921 č. 324. Sb. z. a n., aby pre mestá, v ktorých obýva aspoň 20% štátnych občanov tohože, avšak iného jazyka, než československého : ustanovil minister za úradný názov mesta aj onen, ktorý si vytvoril jazyk národnej menšiny a ktorého podľa ustanovenia článku 3. odst. 3. aj súdy a úrady vo styku so stranami užívajú musia. Vo styku súkromom, spoločenskom a obchodnom je však užívanie historického pomenovania dľa zákona a prevádzajúcich nariadení prípustné a obchodné firmy a denné listy bratislavské tohoto pomenovania aj skutočne používajú. Sťažujúci si spolk používa svojho pomenovania, ktoré shľadané závadným, už od dávna a keď by aj meno Bratislavy bolo nepreložitelné v úradnom styku, nemôže sa tento predpis prenášať na pomenovanie spolku.

*

Sťažnosť má zaiste pravdu, tvrdí-li, že nebolo podľa citovaného zákona a nariadení stanovené úradné meno mesta Bratislavy a že nebol dosiaľ vydaný tlačou a vo všeobecnej známosti uvedený úradný soznam miest vo smysle §-u 3. cit. zákona. Sťažnosť však prehliada, že už obežníkom zo dňa 4. októbra 1919 č. 7951/pres. vyhlásením v »Úradných Novinách« ročn. I. č. 30.—31., teda v dobe pred vydaním zákona zo dňa 14. apríla 1920 č. 266. Sb. z. a n. minister s plnou mocou pre správu Slovenska vyhlásil, že : »úradné a jedine

správne meno nášho mesta je Bratislava.« Vyhláška táto opiera sa o zákonný čl. IV. 1898, ktorý stanoví, že každá obec môže mať len jedno úradné meno (§. 1.), ktoré určité náleží do oboru pôsobnosti ministra vnútra (§. 2.). Stanovil-li však úradne meno mesta Bratislavy minister s plnou mocou pre správu Slovenska, bol k tomu povolaný na základe §-u 14. zákona zo dňa 10. decembra 1918 č. 64. Sb. z. a n., ktorým bol zmocnený, aby na Slovensku činil aj administratívne opatrenia, spadajúce do resortu ministra vnútra; a za také opatrenie má sa pokladať aj určenie úradného mena mesta v smysle zák. čl. IV. 1898.

Tým, že pozdejšie nadobudol účinnosti zákon zo dňa 14. apríla 1898, na tomto prvšom stanovení mena mesta ničoho nebolo zmenené, a nemá sťažnosť pravdu, tvrdí-li, že úradné pomenovanie Bratislavy po práve neplatí.

Poukaz na prevádzacie nariadenie k tomuto zákonu nemá ovšem významu, pokiaľ pre mesto nebolo stanovené ešte iné úradné meno (úradný názov menšiny); žeby sa tak ohľadom mesta Bratislavy bolo stalo, ani sťažnosť sama netvrdí.

Dňom, keď nadobudol účinnosti zákon zo dňa 14. apríla 1920, zrušený bol dľa jeho § 24. uhorský zákonný čl. IV. 1898; deň tento je dľa § 25. tohože zákona a § 6. zákona z 8. apríla 1920 čís. 256 Sb. z. a n. **27. apríla 1920.**

Od tohoto dňa, resp. od dňa, keď vstúpilo v platnosť vládne nariadenie zo dňa 25. sept. 1921 č. 324 (t. j. 6. augusta 1921) rozhodné sú pre posúdenie, kedy sa má používať úradného mena a mesta, predpisy tohoto zákona a nariadenia. To platí teda aj pre daný prípad.

*

§ 4. cit. zákona (č. 266/920) hovorí, že úradných názvov sa má používať v styku so všetkými súdmi, štátnymi a verejnými úradmi.

Jedná sa teda o to, či podľa tohoto ustanovenia sťažujúci si spolok — nosiaci pomenovanie: »Pressburger Liedertafel« je oprávnený pomenovania tohoto aj naďalej vo stanovách používať.

Odpoveď na túto otázku závisí na dvoch momentoch, totiž: či uvedeným pomenovaním sa označuje meno mesta a či deje sa tak vo styku s úradom.

Že ide o použitie mena mesta Bratislavy, je patrné z toho, že slovo »Pressburger« je adjektívna forma, odvodená z nemeckého názvu mesta Bratislavy a že pomenovanie spolku má tiež v skutku naznačiť jeho vzťah k tomuto mestu, v ktorom má spolok centrum svojej činnosti.

Ponevác však stanovy spolku na Slovensku podľa platných dosiaľ predpisov býv. uhorskej vlády (nariadenie z 28. apríla 1873 č. 1394 B. M. a z 2. mája 1875 č. 1508 B. M.) musia byť úradne vidimované a tým účelom úradom predkladané, je zrejme, že majú povahu listiny, o ktorej sa má zaviesť úradné jednanie a ktorou sa teda vchádza v styk s úradom.